

HEKİM BİRLİĞİ

DEPREMZEDE ASİSTAN HEKİM ÇALIŞTAYI

19-21 Mayıs 2023 ANTALYA

06.02.2023 tarihinde 10 İli etkileyen Kahramanmaraş merkezli meydana gelen deprem felaketinde on binlerce insan hayatını kaybetmiş, on binlerce insan yaralanmıştır. Daha sonrasında 20.02.2023 tarihinde Hatay ilinin merkez üssü olduğu şiddetli bir deprem daha yaşanmıştır.

06.02.2023 tarihinden itibaren bölgede 30.000 den fazla artçı deprem yaşanmıştır ve depremler hala devam etmektedir.

Hatay , Kahramanmaraş , Malatya ve Adıyaman'da son depremle beraber sadece afet ile ilgili kısıtlı hizmet vermeye çalışan üniversite hastanelerde hasar üniversite hastanelerine ağırlıklı olarak 1. basamak sağlık hizmetlerine geçilmiştir.

Mevcut durum göz önünde bulundurulduğunda, uzmanlık öğrencisi olarak bu illerde ihtisas eğitimine devam edebilmek uzun vadede dahi mümkün görünmemektedir.

Deprem felaketi sonrasında barınma, ısınma, gıda, su, tuvalet, asayiş, salgın hastalıklar gibi sorunlar ortaya çıkmış; yaşam ve çalışma koşulları oldukça zor bir hal almıştır. İş sağlığı ve can güvenliği sağlanamaz duruma gelmiştir.

Sorunlarımız 5 temel başlık altında ele alınmıştır:

- 1- EĞİTİM SÜRECİ
- 2- KALICI NAKİL
- 3- MAZERETSİZ GEÇİŞ
- 4- MADDİ KAYIPLAR
- 5- BARINMA VE HASTANELERİN SON DURUMU

1. ASİSTAN HEKİMLERİN EĞİTİM SÜREÇLERİ

Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği (TUEY) m.3/1-ş ve m.11'e göre asistan hekim yani uzmanlık öğrencisi; "kurumlarındaki kadro unvanı ne olursa olsun TUEY ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde **uzmanlık eğitimi gören, araştırma ve uygulama yapan kişiler**" olarak tanımlanmaktadır.

Uzmanlık eğitiminin tamamlanması için;

- a) Ana dal uzmanlık öğrencileri için tezin kabul edilmiş olması,
- b) Uzmanlık dalı ile ilgili uzmanlık eğitimi süresinin ve rotasyonların tamamlanmış olması
- c) Uzmanlık eğitimi karnesinin çekirdek müfredatı belirleyen kısmının ilgili eğitim sorumlusu tarafından onaylanmış olması
- d) Uzmanlık eğitimi bitirme sınavında başarılı olunması gerekmektedir.

Anayasa'nın 42. Amir hükmünde kimsenin, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağı, eğitim ve öğretim kurumlarında eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetlerin yürütüleceği ve bu faaliyetlerin her ne suretle olursa olsun engellenemeyeceği düzenlenmiştir.

Tıpta ve Diş hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin **11/6. maddesinde** de *Uzmanlık öğrencisinin programlarda, Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından belirlenmiş müfredat ve standartlar çerçevesinde eğitim verilmesinin sağlanmasını akademik kuruldan isteme hakkı olduğu, akademik kurulca talebin karşılanamaması ya da akademik kurulun verdiği karara uzmanlık öğrencisinin itiraz etmesi halinde bu durum eğitim kurumunca on beş iş günü içinde Bakanlığa bildirileceği, nöbet, çalışma ve eğitim odaları gibi eğitsel ve sosyal gereksinimleri karşılayan altyapı ve diğer standartların kurumca sağlanacağı* belirtilmektedir.

Aktarılan hukuksal düzenlemeler uyarınca Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından belirlenen çekirdek eğitim müfredatına uygun olarak ve buradaki asgari standartlarda eğitim verilmesi aynı zamanda uzmanlık öğrencileri yönünden bir hak ve idare tarafından da bir yükümlülüktür

2. KALICI NAKİL

Sağlık Bakanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nin "**Can güvenliği mazereti ve olağanüstü durumlarda yer değişikliği**" başlıklı 21. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen "*hayatı etkileyen savaş, sıkıyönetim, olağanüstü hâl ilanı, salgın hastalık ve doğal afetler gibi durumlarda, yer değişikliği işlemleri herhangi bir şarta bağlı kalmaksızın yapılabilir.*" ve 4. fıkrasında belirtilen "**Bu Yönetmeliğin puan, süre ve dönem tayini ile ilgili hükümlerine bağlı kalmaksızın deprem, su baskını ve yangın gibi doğal afetler sebebiyle kendileri ve bakmakla yükümlü olduğu yakınları, maddi ve manevi zarara uğrayanlardan afet bölgesinde olup başka bölgelere gitmek isteyenlerin atanma talepleri, durumlarını belgelendirmeleri ve görev yaptığı yerin personel ihtiyacı hakkında gerekli tedbirlerin alınması hâlinde bu afetle ilgili bir defaya mahsus olmak üzere afetin meydana geldiği tarihten itibaren altı ay içinde, talepleri doğrultusunda bir defaya mahsus olmak üzere standardın uygun olması hâlinde atanabilirler.**" hükümleri uyarınca;

Tayin talebinde bulunma hakkımız bulunmaktadır.

Tıpta ve Diş hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin 16/4-a-2 maddesinde; "**Programda eğitici bulunmakla birlikte asgari nitelik ve standartların sağlanamadığı hallerde, başka kurumda görevlendirme yapılmadan, Kurulca 9 uncu madde uyarınca verilen süre boyunca eğitime aynı programda devam edilebilir.**

Bu süre içerisinde ilgili programda asgari nitelik ve standartların sağlanamadığı veya eğitime engel olan durumun ortadan kaldırılamadığı hallerde programdaki uzmanlık öğrencileri Kurulun belirleyeceği usul ve esaslara göre tespit edilecek programa, programın bağlı olduğu kurumun mevzuatına uygun olarak nakledilir." denilerek;

TUKMOS eğitim müfredatının bir bütün olarak uygulanma zorunluluğu hüküm altına alınmıştır.

Maddede atıf yapılan Yönetmeliğin 9. maddesinde Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından eğitim kurumunun denetiminin yapılacağı, belirtilen eksikliklerin verilen süre içerisinde giderilmesinin isteneceği düzenlenmiştir. Ancak halihazırda eğitim kurumlarının kısa süre içerisinde TUKMOS tarafından belirlenen asgari koşulları taşır hale gelemeyeceği açıktır.

Nitekim Tıpta Uzmanlık Kurulu bu durum üzerine inceleme yapma gereği dahi duymadan uzmanlık öğrencilerinin eğitimlerine farklı kurumlarda devam etmesine yönelik bir karar almıştır.

Ancak bu durum, eğitim alamayan 4 üniversitede rektörler ve dekanlıklar tarafından göz ardı edilmektedir ve depremzede illerde uygulanmamaktadır.

3. MAZERETSİZ GEÇİŞ HAKKI

Mazeretsiz nakil Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin **16. maddesi 4. fıkrası ç bendi** hükümlerine göre, asistan hekimlere tanınmış bir haktır.

TUEY Madde 16/4-ç:

*“Uzmanlık eğitimine başlandıktan sonra herhangi bir mazeret gözetmeksizin eğitimlerine **başka bir ilde veya kurumda** devam etmek isteyenlerin, aşağıdaki şartları haiz ve **bir defaya mahsus** olmak kaydıyla ilgili mevzuat çerçevesinde **atamaya yetkili makam** tarafından geçişleri yapılır:*

- 1) Geçiş yapılmak istenen kurumun kabulünü gösterir belge alınmış olması (DİLEKÇE EK1)
- 2) Halen eğitim görülen kurumun onayının alınmış olması. (DİLEKÇE EK-2)
- 3) Geçiş yapılmak istenilen kurumun kadro durumunun uygun olması.
- 4) İlgili uzmanlık öğrencisinin uzmanlık eğitimine giriş sınavında almış olduğu puanın (DİLEKÇE EK-3), geçiş yapmak istediği programın aynı dönemdeki sınav taban puanına eşit veya bu puandan fazla olması.

O dönemde ilgili program için kadro açılmamışsa ilgili programın uzmanlık öğrencisi aldığı son üç sınav puan ortalaması, bu yoksa son iki sınav puan ortalaması bu da yoksa son sınav taban puanı esas alınır.

Geçiş yapılmak istenen programa daha önce hiç uzmanlık öğrencisi alınmamış ise geçiş işlemi yapılmaz.”

Yönetmelik maddelerinde de görüldüğü üzere mazeretsiz nakil yapılabilmesi için geçiş yapılmak istenen kurumun ve halen eğitim görülen kurumun onayı gerekmektedir.

Bu sayılan 4 ilde halen eğitim verilen bir kurum bulunmamaktadır. Asistan hekimler bu süreç içerisinde halen çalıştırılmakta ve iş gücü olarak kullanılan kişiler haline dönüşmüşlerdir. Bu kurumların yöneticileri, mazeretsiz geçişe hiçbir şekilde onay vermeyeceklerini açık bir şekilde bildirmektedir. Bunun tek istisnası; depremden hemen sonra Hatay MKÜ'de görevli meslektaşımız mazeretsiz nakil için dilekçe vermiş, dekan tarafından dilekçesi onaylanmış, 2 ay bekleme süresi dolduğu için rektör de onaylamak zorunda kalmıştır.

Bu tek istisna dışında, mazeretsiz geçişe başvuran hiç kimsenin dilekçesi onaylanmamaktadır.

4. MADDİ KAYIPLAR

Yaşanan depremlere bağlı maddi ve manevi büyük kayıplara uğrayan biz asistan hekimlere, bir depremi de bizlere, çalıştığımız hastaneler maddi açıdan yaşatmıştır. Depremi ilk dakikalarından itibaren mesai gözetmeksizin canla başla yardım etmeye çalışan biz asistan hekimlere döner sermaye ve performans sistemi bahane edilerek bu süreçte çok düşük teşvik ödemeleri, gecikmeyle yatırılmıştır.

Afiliye hastanelerde her ne kadar diğer hastanelere yakın bir teşvik verilse de üniversitelerde bu miktar fazlasıyla düşük kalmaktadır.

Esnek mesai usulü çalışan hekimlerin nöbet ücretleri, mesai tamamlanmamıştır denilerek ödenmemektedir. Ödenecek olan nöbet ücretleri ise aylarca geriden gelmektedir.

15.04.2023 tarih, E-68585345-903.07.02-272015 sayılı ve "Uzmanlık Öğrencilerinin Görevlendirilmesi" konulu yazı:

"6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli deprem nedeniyle; Fakültemizde uzmanlık eğitimi alan ekli listede isimleri, görevlendirilme tarihleri ve görevlendirilme süreleri belirtilen öğrenciler, Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğinin 18. maddesinin 3. fıkrası ile Tıpta Uzmanlık Kurulunun 15 Mart 2023 tarihli ve 2293 sayılı kararı doğrultusunda Fakültenizde/Hastanenizde görevlendirilmişlerdir. Bilgilerinizi ve adı geçen uzmanlık öğrencilerinin göreve başlama ve ayrılma tarihlerinin tarafımıza bildirilmesi hususunda..."

Bu görevlendirme yazısına istinaden görevlendirmeye giden asistan hekimlere bazı hastaneler teşvik ödemeleri yapacaklarını bazıları ise yapmayacaklarını beyan etmiştir. Mevcut durumda görevlendirmeye giden bir asistan hekim, aynı branşta çalışan görevlendirmeye gitmeyen asistan hekimin 3'te 1'i oranında teşvik ücreti alabilmektedir. Söz konusu hekimler eksik alınan eğitimi tamamlamak amacıyla dış rotasyonda değil , normal şartlarda alamadıkları eğitimi almak için görevlendirilmiştir.

Bu dönemde mecburi olarak yürütülen dönüşümlü nöbet usulü çalışma düzeni sebebiyle sürekli uzaktan gidiş geliş için yol masrafı yapılmakta ve kaza riski ile karşı karşıya kalınmaktadır.

5. BARINMA PROBLEMLERİ VE HASTANELERİN SON DURUMLARI

Hekimlerimize verilen su tesisatı, gideri, içinde yatağı bile olmayan, gündüzleri aşırı sıcak geceleri ise aşırı soğuk olan tek oda şeklinde eğri konteynerlerde ve onca kişiye verilmiş 4-5 olarak tuvalet ve 2-3 duş kabini içinde hekimlerimizin kişisel hijyen ve temel ihtiyaçlar karşılanmaya çalışılıyor.

Bunun yanında konteynerlerde türlü böcekler gezmektedir ve asla temizlenmemektedir. Özellikle akşam saatlerinden itibaren asayiş problemi de olmasına rağmen güvenlik görevlileri yalnızca alanın girişinde bulunmaktadır.

Konteynerlerle ilgili bu sorunları üniversite hastanesinin yönetimine aktarıp çözüm talebinde bulunulduğunda ise, konteynerlerin otopark üzerine kurulu olmasından dolayı gerekli olan altyapı çalışmalarının yapılamayacağı, bu nedenle konteynerlere su verilemeyeceği, personellerin konteyner temizliğinden sorumlu olmadığını ve bu nedenle temizletmeyeceklerini belirterek çözümden uzak argümanlarla hekimlere geri dönüş yapılmadığı görülmüştür.

Bir uzmanlık öğrencisinin ne ders çalışması için ne de sosyalleşmesi için herhangi bir ortam barındırmayan bu konteynerlerin içinde, asistanlık sürecini geçirmesi beklenmektedir.

Öte yandan ayakta kalmış oturulabilecek az sayıda bina mevcut olup, bunların da büyük bir kısmı tadilat nedeniyle boşaltılmış ve konaklama almamaktadır. Kullanıma uygun olan az sayıda binada ise daire kiralari deprem öncesinin en az 3 katına çıkmıştır. Zaten eksik ödenen ücretleri ve yetersiz kalan maaşları ile bu kira bedellerini karşılamak oldukça zor bir hal almıştır.

Bu koşullar altında asistan hekimlerin bu şehirlerde barınması oldukça zorlayıcı bir hale gelmiştir ve sürecin bu şekilde belirsizliğini koruması, koşulların düzeltilmesiyle ilgili adımların atılmaması hem maddi hem ruhsal sağlık açısından yıpratıcı olmaktadır.

Hatay Mustafa Kemal Üniversite Hastanesi 20 Şubat depremi sonrası tamamıyla boşaltılmış ve defalarca incelenmesine rağmen, orada çalışacak olan personeliyle bir kere bile hasar tespit raporu paylaşılmamış olup hastanenin en kısa zamanda açılarak hizmetin sahradan hastaneye geri taşınacağı söylenmektedir. Bunun yanında tadilat süreçleri de aynı şekilde belirsiz olup şeffaf bir şekilde yürütülmemektedir.

Mevcut düzende sahra çadırlarında 1. basamak hizmet verilmekte olup, burada çalışan personele verilen yemekler yetersiz kalmakta, asla kişi sayısına yetmemekte, sürekli olarak aynı ürünler çıkarılmaktadır.

Kahramanmaraş ve Adıyaman illerindeki üniversite hastanelerinde de depremden bu yana belli kısımlar çalışmaya devam etmiş belli kısımlarda ise tadilat sürmektedir. Dönüşümlü nöbet usulü çalışma düzeni geçerli olup hastanenin tamamının ne zaman açılacağı yine belirsizliğini korumaktadır.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde yaşanan deprem sonrası barınma problemleri nedeni ile esnek mesai uygulanmasına karar verilmişti. Ancak TUK üyelerinin

hastanemizi ziyaret edeceklerini bildirmelerinin hemen ardından 1 Haziran'dan itibaren hastane yönetimi esnek mesai uygulamasının sona ereceğini, tüm asistanların her gün mesaiye gelmeleri gerektiğini aksi takdirde hakkımızda soruşturma açılacağını söylemiştir. Amaçlarının denetim esnasında tüm asistanları hastane içerisinde bulundurarak barınma problemi de dahil birçok sorun çözülmüş gibi davranarak TUK kararını etkilemek olduğu açıkça görülmektedir. Barınma sorunlarının nasıl çözüleceği ile ilgili geçmişte bizlere hiçbir şekilde çözüm sunmayan hastane yönetimi, TUK tarafından denetim yapılacağını duyduktan sonra boş olan konteynerları asistan hekimlere vereceğini söylemiştir. Bu zamana kadar barınma sorunumuzun çözümlenmesine yönelik tek bir adım atılmamıştır. Ayrıca bize geçici olarak barınmamız için verilen konteynerler içerisinde ise hiçbir eşya bulunmamakta, üstelik zaman zaman elektrik ve su kesintisi de yapılmaktadır.

TALEP ve ÖNERİLERİMİZ

- 1- Anayasal hakların göz ardı edilmeden asistan hekimlere verilmesi ve kalıcı nakil için kolaylık sağlanmalıdır.
- 2- Asistan hekimlerin eğitimlerine devam edebilecek düzeyde eğitim yeterliliği almış uzmanlık kurumlarına kalıcı nakilleri yapılmalıdır.
- 3- Aslında yaşanan felaketten daha büyük bir mazeret düşünülemezken; yasada belirtildiği üzere mazerete gerek bile duyulmayan mazeretsiz nakil seçeneğimiz yöneticiler tarafından engellenmektedir. Eğitim alamadığımız kurumlarda uzmanlık öğrencisi olarak bulunmamızın hiçbir anlamı yoktur. Yönetmeliğe uygun şekilde mazeretsiz nakil talebi olan meslektaşlarımızın dikkate alınmalı ve yöneticiler tarafından gereken onay verilmelidir.
- 4- Asistan hekimlerin birinci önceliği uzmanlık eğitim almaktır. Üniversite yöneticilerinin ise birinci önceliği uzman hekim yetiştirmek üzere eğitim vermek olmalıdır. Anayasal çerçeve doğrultusunda tanınmış haklar, daha fazla mağduriyete mahal vermeden bir an evvel iade edilmelidir.
- 5- 4 ilde çalışan asistan hekimlerin teşvik ödemelerinin diğer eğitim araştırma hastanelerine yakın ve yönetmeliğe uygun olacak şekilde verilmelidir. Ücret farklılığı giderilmelidir.
- 6- Nöbet ücretleri, zamanında ve eksiksiz hesaplanarak verilmelidir.
- 7- Esnek mesai adı altında tutulan nöbetler göz ardı edilmemelidir.
- 8- Geçici görevlendirmedeki asistan hekimler, beraber çalıştıkları kliniklerdeki asistanlarla aynı teşvik ve taban ücretleri almalıdır.
- 9- Hastanelerin depreme uygunluk tespiti, bağımsız denetleyici kuruluşlar tarafından en kısa sürede yapılmalı ve sonuçları kamuoyu ile paylaşılmalıdır.
- 10- Bölgede çalışmaya devam edecek asistan hekim ve diğer sağlık çalışanlarına tahsis edilmek üzere aileleri ile beraber konaklayabilecekleri lojman benzeri kalıcı konutların yapımına en kısa sürede başlanmalıdır.
- 11- Halihazırda sahra hastanesinde görev yapan asistan hekimlerin barınma, hijyen, yeme içme ve güvenlik sorunlarına yönelik adımlar, en kısa sürede atılmalıdır.
- 12- Barınma problemi kalıcı ve gerçekçi bir şekilde çözülmünceye kadar var olan esnek mesai uygulaması devam etmelidir.